

Шевченко О.С.

студент,

Науковий керівник: Діденко Л.В.

доцент,

Національний університет державної фіскальної служби України

РИНОК ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ УКРАЇНИ: ЙОГО ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Одним із важливих сегментів фінансового ринку країни є ринок фінансових послуг (РФП), на якому відбувається обмін фінансовими ресурсами між суб'єктами ринку, надання кредиту та мобілізація капіталу.

Ринок фінансових послуг є одним із механізмів забезпечення конкурентоспроможності економіки країни, оскільки розподіл фінансових ресурсів на цьому ринку відбувається на конкурентній основі, що дає змогу спрямувати інвестиційні потоки у найбільш привабливі сегменти економіки і тим самим сприяти економічному зростанню.

Саме тому зміцнення ринку фінансових послуг України потребує дослідження сучасного стану його розвитку, виявлення проблем і своєчасності визначення основних напрямів його розвитку, що в сукупності впливає на ефективність функціонування економіки країни загалом.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спираються автори. Проблеми формування українського ринку фінансових послуг досліджували такі провідні вітчизняні науковці, як В. Корнєєв, Г. Багратян, О. Сохацька, І. Кравченко, О. Кириченко, А. Ковальчук, С. Науменкова та ін.

Метою цієї статті є аналіз ситуації щодо діяльності ринку фінансових послуг України в умовах сучасних економічних реалій, а також перспектив його розвитку в подальшому.

Сьогодні на ринку фінансових послуг склалася низка тенденцій і напрямів розвитку, що суттєво впливають на якість і специфіку послуг фінансових установ. До них, зокрема, можна віднести домінування банківського сектору над усіма іншими на фінансовому ринку. Так, фінансовий ринок України розвивається за європейською моделлю

[1, с. 30–33]. Глобалізація світових економічних процесів та її вплив на фінансовий сектор також суттєво позначаються на тенденціях, що панують у фінансовому секторі економіки. Похідними від цього є процеси злиття й поглинання українських фінансових установ іноземними корпораціями, групами компаній, холдингами і т. п. [4, с. 20–22].

Загальну оцінку фінансових інститутів на досліджуваному ринку в кількісному виразі подано в табл. 1.

Як бачимо, найбільше скорочення відбулося в банківському секторі, однак, зважаючи на це, банківські установи все ж залишаються найактивнішими і найрозвинутішими суб'єктами фінансового ринку.

Варто сказати, що у зв'язку з процесами глобалізації на міждержавному рівні приймаються угоди про універсалізацію вимог до діяльності фінансових інституцій, посилюється вплив транснаціональних фінансових корпорацій, збільшуються обсяги транскордонного переміщення капіталів.

Проблема українського ринку фінансових послуг полягає у відсутності в нього фінансових ресурсів для забезпечення інвестиційного попиту з боку реального сектору економіки. Відповідно, вирішення цієї проблеми передбачає створення умов, які б давали змогу додатково залучити внутрішні фінансові ресурси, зокрема заощадження населення та «тіньовий капітал», до інвестиційної діяльності, а також створити привабливі умови для іноземних інвесторів. Отже, залишається проблема мобілізації ресурсів.

Хто може здійснювати мобілізацію фінансових ресурсів і що цьому перешкоджає? Поперше, це банки. Однак банків в Україні занадто багато, тому фінансові ресурси є досить розпорошеними. Крім того, значна частина коштів нині перебуває в безготівковій формі, обслуговуючи «тіньовий» капітал, а також у формі заощаджень населення поза банками.

По-друге, акумулюванням та інвестуванням фінансового капіталу займаються різноманітні учасники фондового ринку: інвестиційні компанії та фонди, трастові компанії (довірчі товариства). Вагомими учасниками фондового ринку можуть бути пенсійні фонди. У розвинутих країнах ці заклади останнім часом відіграють усе вагомішу роль в інвестиційній діяльності, акумулюючи значні кошти та інвестуючи їх переважно в акції приватних компаній. Банки також є потенційними гравцями на ринку цінних паперів, оскільки останні є привабливим джерелом забезпечення ліквідності [2, с. 47–49].

**Зміна кількості фінансових установ
на ринку фінансових послуг України за останній період**

Фінансові установи	Період		
	2014 рік	2016 рік	2018 рік
Банки	175	117	82
Страхові компанії	387	322	271
Кредитні спілки	611	449	351
Ломбарди	481	455	407
НПФ	81	71	61
Адміністратори НПФ	28	23	21

Джерело: складено автором на основі даних [5]

Однак усе це є справедливим за умов розвиненого фондового ринку, якого ми в Україні, на жаль, поки що не маємо.

До конкретних шляхів розвитку банківського сектору України можна віднести:

- створення сучасного банківського законодавства з орієнтацією на законодавство Європейського Союзу та сучасну міжнародну практику;
- перехід банківської системи на систему обліку, що базується на Міжнародних стандартах фінансової звітності;
- створення національної платіжної системи на основі передових комп'ютерних технологій;
- створення й постійне вдосконалення системи банківського нагляду.

Для вирішення цих проблем і формування досконалого вітчизняного фінансового ринку, який згодом стане повноцінним учасником світової фінансової системи, необхідно:

- вдосконалити правову базу для усунення асиметричного розвитку серед представників фінансового посередництва з посиленням конкуренції, поміж яких створюватимуться передумови для подальшого розвитку ринку фінансових послуг;
- сприяти регіональній збалансованості ринку фінансових послуг;
- затвердити чітку концепцію інтеграції України у світовий економічний простір;
- посилити чинники стабілізації фінансової системи через усунення наслідків фінансово-економічної кризи в Україні, яка спричинила роздробленість посередників на ринку фінансових послуг і потребує, як наслідок, укрупнення капіталів фінансових інститутів;

- створити фінансово потужний та конкурентоспроможний банківський сектор;
- формувати державну підтримку для фінансових посередників та інститутів, оскільки з них і починається стабілізація фінансової системи країни [3, с. 63–72].

Отже, сучасний етап розвитку фінансового ринку та його складників є вкрай складним, динамічним та важкопрогнозованим. Однак саме такий період є найбільш сприятливим для впровадження інноваційних, а часом і радикальних мір щодо реформування всього фінансового ринку. Цілком зрозуміло, що на фінансовому ринку необхідно впроваджувати кардинально нові фінансові інструменти та методи управління.

Список використаних джерел:

1. Беленький П., Другов О. Розвиток системи фінансових посередників України в умовах посилення глобалізаційних процесів. *Вісник НБУ*. 2018. № 12. С. 30–33.
2. Лазепка В. Інвестиційні банки. *Банківська справа*. 2016. № 6. С. 47–49.
3. Лютий І., Дрозд Н. Вплив держави на ринок фінансового капіталу України. *Фінанси України*. 2017. № 8. С. 63–72.
4. Фурман В. Перспективи створення альянсів страхових компаній і банків в Україні. *Вісник НБУ*. 2018. № 4. С. 20–22.
5. Офіційний сайт Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері ринків фінансових послуг. URL: <https://www.nfp.gov.ua>
6. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <https://www.nssmc.gov.ua>
7. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <https://bank.gov.ua/control/uk/index>